

Наукові перспективи

Видавнича група

Bulletin of Science and Education

ВІСНИК науки та
освіти
ISSN 2786-6165 (ONLINE)

серії: філологія, культура і мистецтво,
педагогіка, історія та археологія, соціологія

№11(29) 2024

Видавнича група «Наукові перспективи»

Християнська академія педагогічних наук України

«Вісник науки та освіти»

*(Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія»,
Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)*

Випуск № 11(29) 2024

Київ – 2024

Publishing Group «Scientific Perspectives»

Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine

"Bulletin of Science and Education"

*(Series" Philology ", Series" Pedagogy ", Series" Sociology ", Series"
Culture and Art ", Series" History and Archeology")*

Issue № 11(29) 2024

Kiev – 2024

**«Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка»,
Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»):
журнал. 2024. № 11(29) 2024. С. 2145**

*Рекомендовано до видавництва Всеукраїнською Асамблеєю докторів наук з державного управління
(Рішення від 02.12.2024, № 1/12-24)*

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України 10.10.2022
№ 894 журналу присвоєні категорії "Б" із історії та археології
(спеціальність - 032 Історія та археологія) та педагогіки
(спеціальність - 011 Освітні, педагогічні науки)**

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від
23.12.2022 № 1166 журналу присвоєна категорія Б з філології
(спеціальність - 035 філологія)**

Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної академії наук Азербайджану, Всеукраїнської асоціації педагогів і психологів з духовно-морального виховання та Всеукраїнської асамблеї докторів наук з державного управління

Журнал публікує наукові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів філології, соціології, науки про освіту, історії, археології, а також, культурології та мистецтвознавства з метою їх впровадження у сучасний науково-освітній простір.

Цільова аудиторія: вчені, лінгвісти, літературознавці, перекладачі, мистецтвознавці, культурознавці, педагоги, соціологи, історики, археологи, а також, інші фахівці з різних сфер життєдіяльності суспільства, де знаходиться застосування тематика наукового журналу

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible, міжнародної пошукової системи Google Scholar

Головний редактор: Гурко Олена Василівна - доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, (Дніпро, Україна)

Редакційна колегія:

- ✚ Александрова (Верба) Оксана Олександрівна – доктор мистецтвознавства, доцент, професор кафедри теорії музики Харківського національного університету імені І. П. Котляревського, (Харків, Україна)
- ✚ Афонін Едуард Андрійович - доктор соціологічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, (Київ, Україна)
- ✚ Булатов Валерій Анатолійович - старший викладач кафедри дизайну Українського гуманітарного інституту, член спілки дизайнерів України
- ✚ Вакулук Ірина Іванівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри журналістики та мовної комунікації Національного університету біоресурсів і природокористування України (Київ, Україна)
- ✚ Волошенко Марина Олександрівна – доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології та соціальної роботи, Національний університет "Одеська політехніка" (Одеса, Україна)
- ✚ Вуколова Катерина Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри романо-германської філології та перекладу Білоцерківського національного аграрного університету (Біла Церква, Україна), доцент Дніпровського відділення центру наукових досліджень та викладання іноземних мов Національної академії наук України, Дніпро, Україна (Дніпро, Україна)
- ✚ Головна Алла Василівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської філології і перекладу Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✚ Гончарук Віталій Володимирович – к.пед.н., старший викладач кафедри хімії та екології «Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини», (м. Умань, Україна)
- ✚ Ісайкіна Олена Дмитрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії та документознавства Національного авіаційного університету, член Спілки краєзнавців України (Київ, Україна)
- ✚ Колмикова Олена Олександрівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри гуманітарних дисциплін Дунайського інституту Національного університету "Одеська морська академія" (Одеса, Україна)
- ✚ Котельницький Назар Анатолійович - кандидат історичних наук, доцент кафедри права Чернігівського інституту інформації, бізнесу та права Міжнародного науково - технічного університету імені академіка Юрія Бугая, член - кореспондент Центру українських досліджень Інституту Європи РАН (Чернігів, Україна)
- ✚ Кошетар Ульяна Петрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри української мови та культури Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✚ Куриш Наталя Костянтинівна – кандидат педагогічних наук, заступник директора з науково-навчальної роботи, Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області (Чернівці, Україна)

- Красілова Ю.М., Соловійова А.М.** 1270
РОБОТА СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА З ДІТЬМИ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ У СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ
- Курок В.П., Луценко Г.В., Бурчак С.О.** 1283
ОСВІТНІ РЕФОРМИ ТА ГЕНДЕР: ПОСТКОНФЛІКТНА ПЕРСПЕКТИВА
- Лалак Н.В., Попович Н.Ф., Фенчак Л.М.** 1295
ПРОФЕСІЙНА МОБІЛЬНІСТЬ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ: ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНІ АКЦЕНТИ
- Лесик А.С., Попова О.І.** 1305
ФОРМУВАННЯ РЕФЛЕКСИВНОЇ ТА ПРОГНОСТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ
- Ликтей Л.М.** 1316
РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПІВ ПЕДАГОГІКИ ПАРТНЕРСТВА ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІН МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ ЗНАНЬ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ
- Лисенко Т.П., Лісецький К.А., Мойсеєнко С.М.** 1328
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
- Літовка-Деменіна С.Г., Петухова Т.А., Токарєв О.В.** 1342
ПАБЛІК РИЛЕЙШНЗ ЯК СУЧАСНИЙ ЗАСІБ РЕКЛАМИ
- Лупак Н.М., Макода С.Л., Бідюк Д.Є., Майданюк І.З., Денисенко А.О.** 1352
РОЗВИТОК ХОРЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: ТРАДИЦІЇ, НОВІТНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
- Лучко Ю.І.** 1363
ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ В НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ
- Меренков Г.А., Костюк Костюк І.М.** 1374
ПСИХОЛОГІЯ ДИЗАЙНУ В МАРКЕТИНГУ: ВПЛИВ УПАКОВКИ НА ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАН СПОЖИВАЧА ТА ПРОЦЕС ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ ПРИ ВИБОРІ ТОВАРУ
- Михайлова Л.М., Семенишина І.В., Козак О.В.** 1391
ІНСТРУМЕНТИ ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЙ ДЛЯ ОНЛАЙН-ЛЕКЦІЙ ТА СЕМІНАРІВ: ПЕРЕВАГИ ТА ВИКЛИКИ
- Неівестна В.С.** 1405
ОСОБЛИВОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

УДК: 378.371

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-11\(29\)-1352-1363](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-11(29)-1352-1363)

Лупак Наталія Миколаївна доктор педагогічних наук, кандидат філологічних наук, професор, професор кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти, факультет педагогіки і психології, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль, <https://orcid.org/0000-0001-7868-8771>

Макода Світлана Леонідівна кандидат економічних наук, доцент кафедри культурології, Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ, <https://orcid.org/0000-0003-1464-6155>

Бідюк Дмитро Євгенійович кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри психології та педагогіки, Хмельницький національний університет, м. Хмельницький, <https://orcid.org/0000-0003-3086-5411>

Майданюк Ірина Зіновіївна доктор філософських наук, завідувач кафедри культурології, Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ, <https://orcid.org/0000-0001-8096-0244>

Денисенко Анжела Олегівна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, м. Харків, <https://orcid.org/0000-0003-4294-7844>

РОЗВИТОК ХОРЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: ТРАДИЦІЇ, НОВІТНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Анотація. У статті розглядається розвиток хореографічної освіти в Україні. Акцент зроблено на традиціях, новітніх тенденціях та перспективах навчання майбутніх хореографів. Актуальність дослідження полягає в тому, що сучасний розвиток хореографічної освіти характеризується тенденцією руху до європейського освітнього простору з метою підготовки висококваліфікованих і компетентних фахівців у галузі мистецької освіти. Зазначено, що професійна хореографічна освіта в Україні має довгу історію становлення та розвитку. Українська хореографія характеризується своєю унікальністю та високим рівнем професіоналізму. Визначено, що протягом декількох десятиліть традиційно склалося, що хореографічна освіта в

Україні базується на наступних підходах: особистісно-орієнтованому, аксіологічному, компетентнісному, діяльнісному. Звернуто увагу на те, що в країнах Європи під час підготовки хореографів використовуються два підходи, які є абсолютно протилежними один одному. Перший підхід суто практичний, а другий – теоретичний. Обґрунтовано, що професійна хореографічна освіта в Україні складається з декількох рівнів, які пропонують студентам та учням різні рівні підготовки та спеціалізації. Основними рівнями професійної хореографічної освіти є: початкова професійна підготовка; фахова передвища професійна підготовка; вища професійна підготовка. Встановлено, що вища професійна хореографічна освіта – це комплексна система, що базується на міцному теоретичному фундаменті та широкому спектрі практичних навичок і компетентностей. Вона включає освітні курси, спрямовані на розвиток ключових якостей, необхідних для успішної викладацької, хореографічної та виконавської діяльності. Зроблено висновок, що особливостями професійної підготовки хореографів у закладах вищої освіти України є розмаїття напрямів підготовки. Вищі хореографічні навчальні заклади дають студентам глибокі знання, високий рівень виконавської майстерності та професійну підготовку для роботи в умовах сучасного танцю. Професійна хореографічна освіта в Україні має значний потенціал і перспективи розвитку.

Ключові слова: хореографія, освіта, новітні тенденції, перспективи розвитку, фахова підготовка.

Lupak Nataliya Mykolaivna Doctor of Pedagogical Sciences, PhD in Philology, Professor, Professor of the Department of Primary and Preschool Education, Faculty of Pedagogy and Psychology, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, Ternopil, <https://orcid.org/0000-0001-7868-8771>

Makoda Svitlana Leonidivna Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Department of Cultural Studies, National University of Biological Resources and Environmental Studies of Ukraine, Kiev, <https://orcid.org/0000-0003-1464-6155>

Bidyuk Dmytro Yevheniiovich Candidate of Pedagogical Sciences (PhD), Senior Lecturer at the Department of Psychology and Pedagogy, Khmelnytskyi National University, Khmelnytskyi, <https://orcid.org/0000-0003-3086-5411>

Maidaniuk Iryna Zinoviivna Doctor of Philosophical Sciences, Head of Department of Culturology, National University of the Life and Environmental Science of Ukraine, Kyiv, <https://orcid.org/0000-0001-8096-0244>

Denysenko Anzhela Olehivna PhD in Pedagogy, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Education and Innovative Pedagogy, H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Kharkiv, <https://orcid.org/0000-0003-4294-7844>

DEVELOPMENT OF DANCE EDUCATION IN UKRAINE: TRADITIONS, LATEST TRENDS AND PROSPECTS

Abstract. The article considers the development of choreographic education in Ukraine. The emphasis is on traditions, new trends and prospects for training future choreographers. The relevance of the study lies in the fact that the modern development of choreographic education is characterized by a tendency to move towards the European educational space in order to train highly qualified and competent specialists in the field of art education. It is noted that professional choreographic education in Ukraine has a long history of formation and development. Ukrainian choreography is characterized by its uniqueness and high level of professionalism. It is determined that for several decades it has traditionally been the case that choreographic education in Ukraine is based on the following approaches: personality-oriented, axiological, competency-based, activity-based. Attention is drawn to the fact that in European countries, two approaches are used during the training of choreographers, which are completely opposite to each other. The first approach is purely practical, and the second is theoretical. It is substantiated that professional choreographic education in Ukraine consists of several levels that offer students and pupils different levels of training and specialization. The main levels of professional choreographic education are: initial professional training; professional pre-higher professional training; higher professional training. It has been established that higher professional choreographic education is a comprehensive system based on a solid theoretical foundation and a wide range of practical skills and competencies. It includes educational courses aimed at developing key qualities necessary for successful teaching, choreographic and performing activities. It has been concluded that the features of professional training of choreographers in higher education institutions of Ukraine are the variety of training areas. Higher choreographic educational institutions provide students with deep knowledge, a high level of performing skills and professional training for work in modern dance. Professional choreographic education in Ukraine has significant potential and development prospects.

Keywords: choreography, education, latest trends, development prospects, professional training.

Постановка проблеми. Сучасний розвиток хореографічної освіти характеризується тенденцією руху до європейського освітнього простору з

метою підготовки висококваліфікованих і компетентних фахівців у галузі мистецької освіти.

Оскільки танець відображає соціокультурну реальність і те, що відбувається в матеріальній і духовній сферах суспільства, то необхідно активно впроваджувати нові методи навчання, формулювати цілі та стратегії, обов'язково змінювати підходи до професійної підготовки, і в той же час зберігати усталені традиції в підготовці фахівців у галузі хореографічного мистецтва, оскільки розвиток художньої культури впливає на культуру суспільства.

В останні роки в хореографічній освіті намітилася позитивна динаміка: студенти університетів активно цікавляться проблемами та перспективами сучасного мистецтва, беруть участь у фестивалях, форумах, перформансах, виставках, конкурсах, святкових концертах та наукових конференціях.

Проте аналіз традицій хореографічної освіти, новітніх тенденцій та перспектив у сфері організації навчання сучасних хореографів все ще залишається недослідженим, що актуалізує тему нашого дослідження, адже хореографія, зокрема, є важливою складовою культурно-мистецького розвитку країни. Розуміння специфіки становлення та розвитку професійної хореографічної освіти дозволить по-перше, оцінити її вплив на формування мистецького середовища та професійних можливостей хореографів в Україні.

По-друге, професійна хореографічна освіта в сучасному світі стикається з новими викликами та змінами. Вивчення цієї теми дозволить розкрити специфіку адаптації професійної хореографічної освіти до сучасних тенденцій мистецького середовища та технологічного розвитку і сприятиме збереженню культурної спадщини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій засвідчив, що проблематикою розвитку хореографічної освіти та підготовки хореографів на сьогодні цікавиться значна кількість науковців.

Так, наприклад, О. Бігус визначала сучасні тенденції хореографічної освіти в Україні [1].

Н. Бідюк та Д. Бідюк порівнювали досвід сучасної хореографічної освіти Британії та України [2].

А. Ветринська вивчала українську хореографічну освіту XXI століття, а саме сучасний стан та шлях вдосконалення [3].

І. Кириленко досліджувала динаміку хореографічної культури та освіти [4].

Л. Савчин аналізувала мистецтво хореографії як засіб інтеграції студентської молоді до європростору [5].

Ю. Ростовська аналізувала проблеми освоєння національних хореографічних традицій майбутніми викладачами хореографії у процесі занять народно-сценічним танцем у закладах вищої освіти [6].

О. Хващевська та В. Котов обґрунтовували теоретичні аспекти розвитку вищої хореографічно-педагогічної освіти в Україні [7].

Чжин Цянь розглядала розвиток художньо-естетичних орієнтирів студентів коледжів засобами хореографічного мистецтва [8].

Таким чином, ми бачимо, що в останні декілька років дослідження проблематики хореографічної освіти набуває все більшої популярності.

Мета статті є розгляд традицій, новітніх тенденцій та визначення перспектив розвитку хореографічної освіти в Україні.

Виклад основного матеріалу. Професійна хореографічна освіта в Україні має довгу історію становлення та розвитку. Українська хореографія характеризується своєю унікальністю та високим рівнем професіоналізму.

На початковому етапі розвитку хореографії в Україні мистецтво танцю передавалося з покоління в покоління як усна традиція. А дещо пізніше почали засновуватися спеціалізовані школи та студії.

В Україні професійну хореографічну підготовку проводили різні спеціалізовані гуманітарні навчальні заклади, які пропонували багаторівневу підготовку для різних категорій студентів.

Спрямованість змісту хореографічної підготовки визначалася орієнтацією та кваліфікаційними характеристиками відповідної дисципліни і ступенем практичного застосування у мистецькому виробництві. У театральних навчальних закладах, які готували представників різних мистецьких спеціальностей, зміст хореографічної підготовки визначався синкретичною природою театального виробництва та виконавства. Він забезпечував виховання широкого спектру професійних сценічних якостей, таких як пластична виразність тіла, вміння танцювати в рамках інтерпретаційної техніки, а також здатність до творчості та режисури [9; 10].

Протягом декількох десятиліть традиційно склалося, що хореографічна освіта в Україні базується на наступних підходах: особистісно-орієнтованому, аксіологічному, компетентнісному, діяльнісному тощо.

Особистісно-орієнтований підхід у хореографічній освіті спрямований на розгляд особистості кожного здобувача вищої освіти як складної індивідуальної цілісності, неповторного характеру і найвищої цінності, яку необхідно реалізувати і втілити в життя, адже тільки тоді така людина зможе розвинути свої природні ресурси, розум і серце, допитливість, вміння робити вибір, приймати рішення і нести за них відповідальність, формувати власні цінності в процесі навчання і майбутній професійній діяльності.

Аксіологічний підхід у хореографічній освіті є пріоритетною методологічною основою матеріальних, культурних, духовних, естетичних,

психологічних цінностей як окремої особистості, так і колективу загалом. Провідною функцією аксіології в хореографічній освіті є формування ціннісних пріоритетів до оточення, естетики речей і спілкування подій історико-культурної і соціальної дійсності, яка детермінує цінності людського життя в культурі [11, с. 141].

Компетентнісний підхід під час навчання хореографії передбачає спрямованість освітнього процесу на формування та розвиток ключових і предметних компетентностей особистості, які вона буде використовувати під час професійної діяльності [12, с. 234-235].

Діяльнісний підхід у хореографічній освіті спрямований на розвиток ключових міждисциплінарних навичок та особистісних здібностей, застосування теоретичних знань на практиці, розвиток навичок самонавчання та роботи в команді, успішну інтеграцію в суспільство та професійний розвиток [13].

Так як наша держава активно вступає до європейського освітнього простору, то значно підвищуються вимоги до змісту підготовки майбутніх фахівців у будь-якій галузі, зокрема, і хореографів. Впровадження тих тенденцій та напрацювань, які розроблені в європейських країнах, а також накопичення власного досвіду спрямоване на зміну підходів та методів навчання здобувачів вищої освіти.

В країнах Європи під час підготовки хореографів використовуються два підходи, які є абсолютно протилежними один одному. Перший підхід зосереджений на досягненні високого технічного рівня опанування хореографічних навичок, фактично – отримання, насамперед, практичного досвіду. Другий підхід – теоретичний. Він полягає у засвоєнні теоретичної бази, проведенні експериментів, виявленні зв'язків хореографії з іншими видами мистецтва [8].

В Україні хореографів готують за спеціальністю 024 Хореографія на основі наступних нормативних документів: Державного стандарту вищої освіти за спеціальністю 024 «Хореографія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти; Державного стандарту вищої освіти за спеціальністю 024 «Хореографія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти; Закону України «Про освіту»; Закону України «Про вищу освіту»; Закону України «Про культуру».

На сьогоднішній день підготовка хореографів відбувається як у закладах вищої освіти культури та мистецтва, так і в закладах вищої освіти педагогічного спрямування. Наприклад: фахівців з хореографії готують на факультетах педагогічної освіти (Львівський державний університет фізичної культури), в Навчально-науковому інституті соціально-педагогічної та мистецької освіти (Мелітопольський державний педагогічний

університет ім. Б. Хмельницького), на факультеті початкової освіти та мистецтва (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка), на психолого-педагогічному факультеті (Полтавський національний педагогічний університет ім. В. Г. Короленка), на художньо-педагогічному факультеті (Рівненський державний гуманітарний університет), на факультеті мистецтв (Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди).

Наразі професійна хореографічна освіта в Україні складається з декількох рівнів, які пропонують студентам та учням різні рівні підготовки та спеціалізації. Основними рівнями професійної хореографічної освіти є наступні:

1. Початкова професійна підготовка.

До цього рівня належать танцювальні школи та студії, де діти молодшого шкільного віку можуть навчитися основам танцю та розвинути свій танцювальний потенціал. Основна увага на цьому рівні приділяється розвитку танцювальної техніки, музичності та виразності, включаючи розвиток тіла, рухової координації та розтяжки. Учні вивчають базову хореографію, таку як класичний балет, сучасний танець або народний танець, залежно від спеціалізації школи.

2. Фахова передвища професійна підготовка.

На цьому рівні здобувачі проходять підготовку в мистецьких та культурних школах, коледжах та академіях, де здобувають поглиблені хореографічні знання та навички. Вони вивчають різні танцювальні стилі та напрямки, вдосконалюють свої технічні навички, вчать виконувати складні хореографічні композиції, розвивають креативність та виразність.

3. Вища професійна освіта:

На цьому рівні студенти можуть навчатися в ЗВО культури і мистецтв, які пропонують бакалаврську та магістерську освіту з хореографії. Вища хореографічна освіта дає поглиблені знання про танець, теорію та історію хореографії, творчість та особистий творчий розвиток. Студенти мають можливість спеціалізуватися в певній галузі танцю, наприклад, класичний балет, сучасний танець, народний танець або експериментальна хореографія [14].

Вища професійна хореографічна освіта – це комплексна система, що базується на міцному теоретичному фундаменті та широкому спектрі практичних навичок і компетентностей. Вона включає освітні курси, спрямовані на розвиток ключових якостей, необхідних для успішної викладацької, хореографічної та виконавської діяльності.

Навчання сучасній хореографії спрямоване на підготовку універсальних фахівців з широким хореографічним словниковим запасом. Для

досягнення цієї мети програма включає основні дисципліни з балету, народного та сценічного танцю, бального танцю та сучасного танцю. Крім того, програма включає дисципліни, які стосуються історії хореографії, мистецтва балетмейстера та методики роботи з дитячими хореографічними колективами. Студенти також можуть обирати дисципліни відповідно до своїх уподобань та потреб.

Викладання сучасних мистецтв спрямоване на активне залучення майбутніх фахівців до творчого процесу. Вивчаючи спеціалізовані дисципліни, студенти не лише слухають, а й самі пробують створювати витвори мистецтва. Таким чином, вони набувають професійного досвіду ще під час навчання.

У системі педагогічної освіти структура хореографічної підготовки передбачає різноманітні форми організації навчально-пізнавальної діяльності студентів. Ці форми включають лекції, практичні та лабораторні заняття, а також самостійну та індивідуальну роботу студентів. Обов'язковою для студентів є хореографічна практика, зокрема фольклорна. Так наприклад, у Тернопільському НПУ такий вид практики є інновацією, що допомагає вивчати регіональні танцювальні традиції. При підготовці магістрів обов'язковою є науково-дослідницька практика, яка пов'язана з історичними аспектами становлення хореографічної освіти в Україні з порівняльним аналізом (європейський контекст).

Незважаючи на проведення реформ за роки незалежності, система освіти в Україні багато в чому схожа на радянську систему. У галузі хореографії більшість вищих навчальних закладів продовжують готувати випускників на вчителів (тренерів) хореографії, хореографів і танцюристів одночасно. Відмінності існують лише в таких напрямках, як класична, сучасна, народна та бальна хореографія. Це означає, що майже кожен випускник є експертом у кожній із цих трьох різних і дуже відмінних між собою областей. Кожна сфера вимагає різних підходів і додаткових знань. Тому студенти отримують широкий спектр навичок, що включає різні стилі хореографії, кожен з яких потребує додаткової підготовки.

Що стосується перспектив розвитку хореографічної освіти в Україні, то, на нашу думку, підготовка майбутніх хореографів повинна відбуватися в два основних етапи, які будуть забезпечувати комплексність.

Перший етап передбачає, що студенти будуть опановувати базові та загальні знання і при цьому у них будуть формуватися відповідні компетентності з усіх основних танцювальних напрямів та спеціальностей.

Другий етап – це вже безпосередньо фахова підготовка щодо обраної спеціалізації. Головною метою фахової підготовки є поглиблене вивчення базових дисциплін і предметів, які необхідні для виконання професійної

діяльності. 2. Фахова підготовка, яка відбувається відповідно до обраної спеціальності і включає поглиблене вивчення основної дисципліни, а також інших предметів, необхідних для повноцінного виконання професійних обов'язків.

Вважаємо, що саме ці два етапи забезпечать для здобувачів вищої освіти той комплекс знань, умінь та навичок в хореографії, які базуються на основних принципах професійної підготовки.

Професійна хореографічна освіта в Україні в своєму становленні пройшла довгий та тернистий шлях, який складався із трьох етапів: початкового, етапу становлення та етап післявоєнного розвитку. Хореографічна освіта відіграє важливу роль у розкритті талантів та вдосконаленні професійної майстерності хореографів, сприяючи таким чином розвитку української культури та мистецтва. Сучасна система професійної хореографічної освіти включає вищу хореографічну освіту та професійні хореографічні училища, які дають студентам глибокі знання, міцні навички та професійну підготовку.

Проте професійна хореографічна освіта також адаптується до сучасних, особливо технологічних викликів, мінливих потреб розвитку ринку праці та впливу народного мистецтва. Для вирішення цих проблем необхідно постійно вдосконалювати систему професійної хореографічної освіти, впроваджувати інноваційні підходи та реагувати на сучасні потреби та тенденції.

Безумовно, важливим етапом є розширення кола навчальних дисциплін і напрямів професійної хореографічної освіти для задоволення різноманітних потреб та інтересів студентів. Наприклад, можна запровадити спеціалізовані курси з сучасної хореографії, експериментальної хореографії, інтерактивного танцю та інших форм сучасного танцю.

Щодо нових напрямків хореографічної освіти, зокрема вдосконалення освітніх програм, можна долучити хореографічний практикум для дітей різних вікових груп, молоді, людей зрілого віку. Суспільний запит є, тому треба вводити такі форми роботи у підготовці майбутніх хореографів. Актуальними можуть бути міждисциплінарні програми, наприклад: «Початкова освіта. Дитяча хореографія».

Ще одним дуже позитивним моментом, який сприятиме підвищенню професіоналізму у майбутніх хореографів, на нашу думку, є обмін досвідом з міжнародними партнерами та фахівцями з інших країн. Це дозволить запровадити передовий досвід та інновації, удосконалити освітні програми та методики викладання, розширити можливості міжнародної співпраці та обміну досвідом для студентів.

Висновки. Таким чином, аналізуючи розвиток хореографічної освіти в Україні, можна зробити декілька висновків. По-перше, хореографічна

освіта в Україні має свою довгу та цікаву історію, яка починається зі створення спеціалізованих хореографічних шкіл. Ці школи давали базову підготовку майбутніх танцюристів-хореографів і стали попередниками спеціалізованих хореографічних закладів, які сформували окремий напрям вищої хореографічної освіти в Україні.

По-друге, особливості професійної підготовки хореографів у закладах вищої освіти України сьогодні полягають у розмаїтті напрямів підготовки. Вищі хореографічні навчальні заклади дають студентам глибокі знання, високий рівень виконавської майстерності та професійну підготовку для роботи в умовах сучасного танцю.

І по-третє, професійна хореографічна освіта в Україні має значний потенціал і перспективи розвитку. Шляхи вдосконалення системи професійної хореографічної освіти передбачають впровадження інноваційних підходів, використання сучасних технологій, розширення навчальних дисциплін та співпрацю з міжнародними партнерами. Це дозволить забезпечити якісну підготовку хореографів, розвиток їх творчого потенціалу та реагування на сучасні виклики та потреби сучасного світового танцю.

Література:

1. Бігус О. О. Сучасні тенденції хореографічної освіти в Україні. *Dance Studies*. 2021. Vol. 4. № 2. С. 154–161.
2. Бідюк Н., Бідюк Д. Сучасна хореографічна освіта: британський та український досвід. *Педагогічний часопис Волині*. 2020. №1 (16). С. 7-14.
3. Ветринська А. В. Українська хореографічна освіта ХХІ століття: сучасний стан та шляхи вдосконалення. *Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики ХХІ століття*. Матеріали ІІ Міжнародної науково-практичної конференції (14-15 квітня 2016 року). Київ, 2016. С. 17-23.
4. Кириленко І. М. Динаміка розвитку хореографічної культури та освіти. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. 2023. Випуск 1 (142). С. 21-26.
5. Савчин Л. М. Мистецтво хореографії як засіб інтеграції студентської молоді до європростору. *Культура і сучасність: альманах*. 2021. №2. С. 56-62.
6. Ростовська Ю. О. Проблема освоєння національних хореографічних традицій майбутніми викладачами хореографії у процесі занять народно-сценічним танцем у закладах вищої освіти. *Наукові записки НДУ імені М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки*. 2024. №1. С. 119-126.
7. Хващевська О., Котов В. Теоретичні аспекти розвитку вищої хореографічно-педагогічної освіти в Україні. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*. 2023. Випуск 20. С. 64-73.
8. Чжин Цянь. Розвиток художньо-естетичних орієнтирів студентів коледжів засобами хореографічного мистецтва: тренди, моделі, орієнтири. *Академічні візії*. 2023. Випуск 17. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/194>
9. Благова Т. О. Особливості професійної підготовки майбутніх учителів-хореографів у системі педагогічної освіти. *Вісник Житомирського державного університету. Педагогічні науки*. 2010. Випуск 50. С. 72-76.

10. Жилін М. В. Еволюція поняття «криза ідентичності» у вітчизняній та зарубіжній психології. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки*. 2020. №4. С. 5-12.

11. Савчин Л. М. Хореографічні традиції етнокультури в методологічній парадигмі культурології. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/221/5945/12439-1?inline=1>

12. Мілорадова Н. Е., Шевченко В. В. Компетентнісний підхід як методологічна основа дослідження професійної компетентності особистості. *Габітус*. 2020. №17. С. 233-237.

13. Мартинів О., Мартинів Л. Новітні тенденції у вивченні хореографічних дисциплін. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. Випуск 57. Том 2. С. 103-108.

14. Zhylin, M., Maraieva, U., Krymets, L., Humeniuk, T., & Voronovska, L. (2023). Philosophy of mass culture and consumer society: worldview emphasis. *Amazonia Investiga*, 12(65), 256–264. <https://doi.org/10.34069/AI/2023.65.05.24>

References:

1. Bihus O. O. (2021). Suchasni tendentsii khoreohrafichnoi osvity v Ukraini [Current trends in dance education in Ukraine]. *Dance Studies*, Vol. 4, 2, 154–161.

2. Bidiuk N., Bidiuk D. (2020). Suchasna khoreohrafichna osvita: brytanskyi ta ukraïnskyi dosvid [Modern Dance Education: British and Ukrainian Experience]. *Pedahohichnyi chasopys Volyni – Pedagogical Journal of Volyn*, 1 (16), 7-14.

3. Vetrynska A. V. (2016). Ukrainska khoreohrafichna osvita XXI stolittia: suchasnyi stan ta shliakhy vdoskonalennia [Ukrainian Dance Education of the XXI Century: Current Status and Ways of Improvement]. *Profesiina mystetska osvita i khudozhnia kultura: vyklyky XXI stolittia – Professional art education and artistic culture: challenges of the XXI century. Materialy II Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (14-15 kvitnia 2016 roku)*. Kyiv, 17-23.

4. Kyrylenko I. M. (2023). Dynamika rozvytku khoreohrafichnoi kultury ta osvity [Dynamics of development of choreographic culture and education]. *Naukovyi visnyk Pivdenoukrajinskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni K. D. Ushynskoho – Scientific Bulletin of South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushynsky*, Vypusk 1 (142), 21-26.

5. Savchyn L. M. (2021). Mystetstvo khoreohrafii yak zasib intehratsii studentskoi molodi do yevroprostoru [The Art of Choreography as a Means of Integration of Student Youth into the European Space]. *Kultura i suchasnist: almanakh – Culture and modernity: an almanac*, 2, 56-62.

6. Rostovska Yu. O. (2024). Problema osvoinnna natsionalnykh khoreohrafichnykh tradytsii maibutnimy vykladachamy khoreohrafii u protsesi zaniat narodno-stsenichnym tantsem u zakladakh vyshchoi osvity [The Problem of Mastering National Choreographic Traditions by Future Teachers of Choreography in the Process of Folk-Stage Dance Classes in Higher Education Institutions]. *Naukovi zapysky NDU imeni M. Hoholia. Psykholohopedahohichni nauky – Scientific notes of the N. Gogol State University. Psychological and pedagogical sciences*, 1, 119-126.

7. Khvashchevska O., Kotov V. (2023). Teoretychni aspekty rozvytku vyshchoi khoreohrafichno-pedahohichnoi osvity v Ukraini [Theoretical aspects of the development of higher choreographic and pedagogical education in Ukraine]. *Profesionalizm pedahoha: teoretychni y metodychni aspekty – Professionalism of the teacher: theoretical and methodological aspects*, Vypusk 20, 64-73.

8. Chzhyn Tsian (2023). Rozvytok khudozhno-estetychnykh oriientyryv studentiv koledzhiv zasobamy khoreorafichnoho mystetstva: trendy, modeli, oriientyry [Development of artistic and aesthetic orientations of college students by means of choreographic art: trends, models, guidelines]. *Akademichni vizii – Academic visions*, Vypusk 17. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/194>

9. Blahova T. O. (2010). Osoblyvosti profesiinoi pidhotovky maibutnykh uchyteliv-khoreorafiv u systemi pedahohichnoi osvity [Features of professional training of future teachers-choreographers in the system of pedagogical education]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu. Pedahohichni nauky – Bulletin of Zhytomyr State University. Pedagogical sciences*, Vypusk 50, 72-76.

10. Zhylin M. V. (2020). Evoliutsiia poniattia «kryza identychnosti» u vitchyzniani ta zarubizhnii psykholohii [Evolution of the concept of “identity crisis” in domestic and foreign psychology]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Serii: Psykholohichni nauky – Scientific Bulletin of Kherson State University. Series: Psychological sciences*, 4, 5-12.

11. Savchyn L. M. Khoreorafichni tradytsii etnokultury v metodolohichnii paradyhmi kulturolohii [Choreographic traditions of ethnic culture in the methodological paradigm of cultural studies]. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/221/5945/12439-1?inline=1>

12. Miloradova N. E., Shevchenko V. V. (2020). Kompetentnisnyi pidkhid yak metodolohichna osnova doslidzhennia profesiinoi kompetentnosti osobystosti []. *Habitus – Habitus*, 17, 233-237.

13. Martyniv O., Martyniv L. (2022). Novitni tendentsii u vyvchenni khoreorafichnykh dystsyplin [The latest trends in the study of choreographic disciplines]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk – Topical issues of the humanities*, Vypusk 57, Tom 2, 103-108.

14. Zhylin, M., Maraieva, U., Krymets, L., Humeniuk, T., & Voronovska, L. (2023). Philosophy of mass culture and consumer society: worldview emphasis. *Amazonia Investiga*, 12(65), 256–264. <https://doi.org/10.34069/AI/2023.65.05.24>